

V I Lenin

Ur en publicists dagbok

1. Roten till det onda

Var och en kommer förmodligen att hålla med om att författaren N Suchanov i Novaja Zjizn inte är en av de sämsta utan en av de bästa representanterna för den småborgerliga demokratin. Han dras uppriktigt till internationalismen, vilket han har bevisat under de hårdaste tiderna, då den tsaristiska reaktionen och chauvinismen rasade som värst. Han är kunnig och vill orientera sig självständigt i allvarliga frågor, vilket han bevisat genom sin långa utveckling från socialistrevolutionism i riktning mot revolutionär marxism.

Desto mer karakteristiskt är det, att även sådana personer i revolutionens mest ansvarsfulla ögonblick och beträffande dess fundamentala frågor kan mata läsaren med så tanklösa omdömen som följande:

”Hur många revolutionära vinningar som än gått förlorade för oss under de senaste veckorna, så finns i alla fall en av dem, och kanske den viktigaste, fortfarande kvar: regeringen och dess politik kan äga bestånd endast genom sovjetmajoritetens bevågenhet. Den revolutionära demokratin har självmant gett upp hela sitt inflytande; de demokratiska organen skulle fortfarande kunna återta det mycket lätt och med vederbörlig insikt om situationens krav utan svårighet kunna föra in provisoriska regeringens politik i en riktig bana.”
(Novaja Zjizn nr 106, den 20 augusti)

Dessa ord innehåller den mest tanklösa, mest monstruösa osanning om revolutionens viktigaste fråga, och dessutom just en osanning, som oftast spritts inom den småborgerliga demokratin i de mest olika länder och som förstört de flesta revolutionerna.

När man tänker sig in i den totalitet av småborgerliga illusioner, som det anförda resonemanget rymmer, så kommer man osökt att tänka på att det ju inte alls är någon tillfällighet att folket från Novaja Zjizn på ”förenings”-kongressen sitter tillsammans med ministrarna, med de ministerfähiga socialisterna, tillsammans med personer som Tsereteli och Skobelev, tillsammans med regeringsmedlemmar som är ställföreträdare för Kerenskij, Kornilov & Co. Det är alls ingen tillfällighet. De har verkligen en gemensam ideologisk grund: en tanklös, från den kälkborgerliga miljön kritiklöst hämtad småborgerlig godtrogenhet rörande goda avsikter. Ty Suchanovs alla resonemang är liksom hela den verksamhet som bedrivs av de försvarsvänliga mensjeviker, som handlar i god tro, just genomsyrade av denna godtrogenhet. Denna småborgerliga godtrogenhet är roten till det onda i vår revolution.

Suchanov skulle förmodligen helt skriva under på det krav marxismen ställer på all seriös politik, nämligen att den skall vara baserad på och ha sin grund i *fakta*, som kan exakt och objektivt verifieras. Låt oss utifrån detta krav närma oss Suchanovs påstående i det anförda citatet.

På vilka fakta grundar sig detta påstående? Med vad skulle Suchanov kunna bevisa, att regeringen ”kan äga bestånd endast” genom sovjeternas ”bevågenhet”, att de ”mycket lätt skulle kunna återta hela sitt inflytande”, att de utan ”svårighet” skulle kunna ändra provisoriska regeringens politik.

Suchanov skulle för det första kunna hänvisa till sitt allmänna intryck, till sovjeternas ”uppenbara” styrka, till Kerenskij's inställelse i sovjeten, till än den ene än den andre ministrarnas älskvärda ord osv. Men detta vore naturligtvis ett mycket dåligt bevis, snarare ett erkännande av att bevis och objektiva fakta helt lyser med sin frånvaro.

Suchanov skulle för det andra kunna hänvisa till det objektiva faktum att den stora majoriteten av arbetarnas, soldaternas och böndernas resolutioner bestämt uttalar sig för sovjeterna och för stöd åt dem. Dessa resolutioner bevisar folkmajoritetens vilja, skulle han kunna säga.

Detta resonemang förekommer lika ofta i den kälkborgerliga miljön som det första. Men det är absolut ohållbart. I alla revolutioner har arbetar- och bondemajoritetens vilja, dvs otvivelaktigt befolkningsmajoritetens vilja, varit för demokrati. Likväl har de allra flesta revolutionerna slutat med nederlag för demokratin.

Med hänsyn till dessa erfarenheter från flertalet revolutioner och i synnerhet från revolutionen 1848 (som mest liknar vår nuvarande revolution) förlöjligade Marx skoningslöst de småborgerliga demokraterna, som ville segra genom resolutioner och hänvisningar till folkmajoritetens vilja.

Våra egna erfarenheter bekräftar detta ännu tydligare. På våren 1906 var otvivelaktigt flertalet av arbetarnas och böndernas resolutioner för första duman. Folkmajoriteten var otvivelaktigt anhängare av den. Likväl lyckades tsaren upplösa den, därför att de revolutionära klassernas uppsving (arbetarstrejkerna och bondeoroligheterna på våren 1906) var alltför svagt för en ny revolution.

Tänk er in i erfarenheterna av den nuvarande revolutionen. Både i mars–april och i juli–augusti 1917 var de flesta resolutionerna för sovjeterna, folkmajoriteten var för sovjeterna. Alla och envar ser, vet och känner emellertid, att i mars–april gick revolutionen framåt, medan den går bakåt i juli–augusti. Följaktligen löser en hänvisning till folkmajoriteten ingenting vad de konkreta frågorna i en revolution beträffar.

Enbart denna hänvisning är, såsom bevis, just ett exempel på småborgerlig illusion, visar en ovillighet att erkänna, att i en revolution måste de fiendliga klasserna besegras, måste den statsmakt som försvarar dem *störtas*, men för detta räcker inte ”folkmajoritetens vilja” utan erfordras *styrkan* hos de revolutionära klasserna, vilka vill och kan kämpa, och därtill en styrka som i det avgörande ögonblicket och på den avgörande platsen kommer att *krossa* fiendens styrka.

Hur många gånger har det inte inträffat under revolutioner, att de styrande klassernas, godsägarnas och bourgeoisins, lilla men väl organiserade, väpnade och centraliserade styrka bit för bit krossat den dåligt organiserade, dåligt beväpnade och splittrade ”folkmajoritetens” styrka!

Att göra ”allmänna” hänvisningar till ”folkviljan” i stället för att betrakta de konkreta frågorna i klasskampen vid en tidpunkt då den särskilt skärps genom revolutionen är endast den dummaste småborgare värdigt.

För det tredje framför Suchanov i det anförda resonemanget ett ”argument”, som även är ganska vanligt bland kälkborgare. Han hänvisar till att ”den revolutionära demokratin självmant gett upp hela sitt inflytande”. Av detta verkar han dra slutsatsen, att det är lätt att ta tillbaka det som ”självmant” getts upp...

Ett helt värdelöst resonemang. För det första förutsätter ett återtagande av det som frivilligt getts upp ett ”frivilligt samtycke” av den som dragit fördel av uppgivandet. Härav följer att ett sådant frivilligt samtycke föreligger. Vem har dragit fördel av ”*uppgivandet*”? Vem har dragit fördel av det ”inflytande”, som den ”revolutionära demokratin” gett upp?

Det är ytterst karakteristiskt, att denna huvudfråga för varje politiker, som inte är huvudlös, helt kringgås av Suchanov Men detta är ju sakens clou, dess kärna: i vems händer ligger *i praktiken* det som ”frivilligt getts upp” av ”den revolutionära [förlåt uttrycket] demokratin”.

Det är just denna sakens kärna som Suchanov kringgår, liksom alla mensjeviker och socialistrevolutionärer, alla småborgerliga demokrater överhuvudtaget kringgår den.

Vidare. Det må vara att det är lätt att ta något tillbaka i barns ”ge och ta”-lek: om Katia frivilligt låter Masja få sin boll, så är det möjligen ”mycket lätt” att ”återta” den. Men inte många, utom ryska intellektuella, vågar överföra dessa begrepp till politiken, till klasskampen.

I politiken bevisar ett frivilligt uppgivande av ”inflytandet” en sådan kraftlöshet hos den som ger upp, en sådan slapphet, en sådan karaktärlöshet, en sådan beskedlighet, att man allmänt talat endast kan dra en ”slutsats” härav: den som frivilligt ger upp sitt inflytande ”förtjänar” att fråntas inte bara sitt inflytande utan också rätten att existera. Eller med andra ord: det faktum att man frivilligt ger upp sitt inflytande ”bevisar” i sig självt endast att den som fått detta frivilligt uppgivna inflytande ofrånkomligen kommer att frånta den uppgivande även hans rättigheter.

Ifall den ”revolutionära demokratin” frivilligt gett upp sitt inflytande, så innebär det att detta inte var en revolutionär utan en kälkborgerligt gemen, feg, i servilitet fången demokrati, som dess fiender (just efter ett sådant uppgivande) kan skingra eller helt sonika reducera till en nullitet och låta den dö ”självmant” lika väl som den ”självmant” gav upp sitt inflytande.

Att betrakta politiska partiers handlingar som nycker innebär att avstå från allt *studium* av politiken. Det måste finnas en *förklaring* till en sådan handling som att två väldiga partier, som enligt alla uppgifter, meddelanden och objektiva valsiffror har majoriteten hos folket, ”frivilligt ger upp sitt inflytande”. Den kan inte vara en tillfällighet. Den måste hänga samman med en bestämd ekonomisk ställning för någon stor klass inom folket. Den måste hänga samman med dessa partiers utvecklingshistoria.

Suchanovs resonemang är högst typiskt för tusentals och åter tusentals likartade kälkborgerliga resonemang, emedan det i själva verket bygger på begreppet god vilja (”självmant”) och ignorerar de behandlade partiernas *historia*. Suchanov har helt enkelt utelämnat denna historia ur sin betraktelse och glömt, att det frivilliga uppgivandet av inflytande egentligen inleddes den 28 februari, då sovjeten uttryckte förtroende för Kerenskij och godkände ”överenskommelsen” med provisoriska regeringen. Och den 6 maj innebar ett uppgivande av inflytandet i verkligt gigantisk skala. Som helhet är allt så klart det kan bli: socialistrevolutionärernas och mensjevikernas partier placerade sig från första början på ett sluttande plan och gled neråt allt snabbare och snabbare. Efter den 3-5 juli gled de ned i botten på gropan.

Är det inte höjden av tanklöshet att nu säga att uppgivandet skett självmant, att man ”mycket lätt” kan vända stora politiska partier helt om, att man ”utan svårighet” kan få dem att ta en riktning motsatt den riktning de följt i många år (och under flera månaders revolution), att det är ”mycket lätt” att ta sig ur gropan och ta sig upp på det sluttande planet till toppen?

Slutligen skulle Suchanov för det fjärde som försvar för sin uppfattning kunna hänvisa till att de arbetare och soldater, som uttrycker förtroende för sovjeten, är beväpnade och det därför är ”mycket lätt” för dem att återta allt sitt inflytande. Men det är just på denna punkt, den nästan viktigaste, som det är särskilt illa ställt med de kälkborgerliga resonemang, som återges av författaren i Novaja Zjizn.

Låt oss för att vara så konkreta som möjligt jämföra 20-21 april med 3-5 juli.

Den 20 april bryter massornas indignation mot regeringen ut. Ett beväpnat regemente drar ut på Petrograds gator i avsikt att arrestera regeringen. Ingen arrestering sker. Men regeringen ser klart, att den inte har någon att stödja sig på. Inga trupper var *för den*. Att störta en *sådan* regering är verkligen ”mycket lätt” och regeringen ställer ultimatum till sovjeten: antingen går vi eller så stödjer ni oss.

Den 4 juli kom ett liknande utbrott av massindignation, ett utbrott som alla partier sökte hålla tillbaka men som bröt fram trots *allt* tillbakahållande. Liksom tidigare förekom en väpnad demonstration mot regeringen. Men det fanns en mycket stor skillnad: de socialistrevolutionära och mensjevikiska ledarna, som hade trasslat in sig och isolerat sig från folket, hade *redan den 3 juli* kommit överens med bourgeoisin om att kalla in *Kaledins* trupper till Petrograd. Det är sakens kärna!

Med en soldats öppenhjärtighet sade Kaledin så här på Moskvakonferensen: det var ju ni själva, socialistiska ministrar, som kallade ”oss” till hjälp den 3 juli! Ingen vågade dementera Kaledin på Moskvakonferensen, därför att han sade sanningen. Kaledin gjorde narr av mensjevikerna och socialistrevolutionärerna, som var tvungna att hålla tyst. Kosackgeneralen spottade dem i synen, men de torkade av sig och sade: ”Guds dagg!”

De borgerliga tidningarna refererade dessa Kaledins ord, men den mensjevikiska Rabotjaja Gazeta och den socialistrevolutionära Delo Naroda *undanhöll* läsarna denna förklaring, den väsentligaste politiska förklaring som gjordes på Moskvakonferensen.

Det som hände var, att regeringen för första gången uttryckligen tog sin tillflykt till kaledintrupper, medan de beslutsamma, verkligt revolutionära trupperna och arbetarna avväpnades. Detta är det fundamentala faktum, som Suchanov ”mycket lätt” undvikit och glömt, men som förblir ett faktum. Och detta är ett avgörande faktum för denna period av revolutionen, för den *första* revolutionen.

Makten övergick på ett avgörande ställe vid fronten och därefter i armén till *kaledinmännen*. Detta är ett faktum. De mest aktiva av de mot dem fientliga trupperna avväpnades. Att kaledinmännen inte omedelbart använder makten för att upprätta en fullständig diktatur vederlägger inte alls att de har makten. Hade inte tsaren makten efter december 1905? Och tvingade inte omständigheterna honom att använda makten så försiktigt, att han kallade in två dumor innan han tog *hela makten*, dvs innan han företog en statskupp”?

Makt måste bedömas efter handlingar, inte efter ord. Regeringens handlingar efter den 5 juli bevisar, att makten ligger hos kaledinmännen, som långsamt men *oavlatligt* går allt längre och får dagligen ”eftergifter”, stora söm små: idag är det ostraffbarheten för officersaspiranterna, som demolerar *Pravda*, dödar pravdister och företar godtyckliga arresteringar, i morgon en lag om stängning av tidningar och en lag om upplösning av sammankomster och kongresser, om förvisning utomlands utan rättegång, om fängelse för skymfande av ”vänskapligt sinnade ambassadörer”, om straffarbete för angrepp mot regeringen, om införande av dödsstraff vid fronten, och så vidare, och så vidare.

Kaledinmännen är inga dumbommar. Varför skall de absolut uppträda gåpåraktigt, förfara bryskt och riskera ett nederlag, då de *dagligen* får vad de behöver bit för bit? Men små dumbommar 5. la Skobelev och Tsereteli, Tjernov och Avksentiev, Dan och Lieber skriker ”Triumf för demokratin! Seger!” vid varje steg kaledinmännen tar framåt och anser det som en ”seger”, att kaledinmännen, kornilovmännen och kerenskijmännen inte slukar dem med en gång!!

Roten till det onda är, att den småborgerliga massan genom själva sin ekonomiska ställning blir förvånansvärt godtrogen och omedveten, att den halvsover och muttrar i sömnen: det är

”mycket lätt” att ta tillbaka det man självmant gett upp! Försök att få kaledinmännen och kornilovmännen att självmant lämna tillbaka någonting!

Roten till det onda är, att den ”demokratiska” publicistiken upprätthåller denna sömniga, småborgerliga, stupida och slaviska illusion i stället för att bekämpa den.

Om man ser på saker och ting så som en politisk historiker i allmänhet och en marxist i synnerhet bör göra, dvs se händelserna i deras sammanhang, så blir det helt klart, att en beslutsam vändning för närvarande är långtifrån ”lätt” utan i stället absolut omöjlig *utan en ny revolution*.

Jag berör här inte alls frågan om en sådan revolution är önskvärd. Jag behandlar inte alls om den kan försiggå fredligt och legalt (i historien har det allmänt talat förekommit exempel på fredliga och legala revolutioner). Jag konstaterar bara att det är historiskt omöjligt att åstadkomma en beslutsam vändning utan en ny revolution. Ty makten är *redan* i andra händer, den tillhör inte längre den ”revolutionära demokratin”, makten har redan erövrats och konsoliderats. Och det är ingen tillfällighet att socialistrevolutionärernas och mensjevikernas partier betar sig som de gör, detta är en produkt av småbourgeoisins ekonomiska läge och ett resultat av en lång kedja av politiska händelser, från den 28 februari till den 6 maj, från den 6 maj till den 9 juni, från den 9 juni till den 18 och 19 juni (offensiven) osv. Här krävs en vändning i hela maktläget, i maktens hela sammansättning, i de största partiernas alla verksamhetsvillkor och i ”aspirationerna” hos den klass, som underhåller dem. Sådana vändningar är historiskt otänkbara *utan en ny revolution*.

I stället för att för folket klargöra alla de viktigaste historiska betingelserna för en ny revolution, dess ekonomiska och politiska förutsättningar, politiska uppgifter och det förhållande mellan klasserna som motsvarar den osv, så *söver* Suchanov och den stora mångfalden av de småborgerliga demokraterna folket genom att slösa tid på struntsaker, genom att lättsinnigt utlova, att ”vi tar tillbaka allt utan svårighet”, att den viktigaste revolutionära ”vinningen” finns kvar hos oss och dylikt tanklöst, okunnigt och direkt brottsligt nonsens.

Det finns tecken på en radikal samhällelig vändning. De anvisar åskådligt arbetets inriktning. Socialistrevolutionärernas och mensjevikernas inflytande bland proletariatet avtar tydligt, medan bolsjevikernas tydligt ökar. För övrigt medförde även valen den 20 augusti en *ökad* andel för bolsjevikerna jämfört med junivalen till distriktsdumorna i Petrograd och detta trots att det förts ”kaledintrupper till Petrograd”!

Bland de småborgerliga demokraterna, som inte kan annat än vackla mellan bourgeoisin och proletariatet, framgår vändningen objektivt av att de revolutionära internationalistiska strömningarna – Martov och andra hos mensjevikerna, Spiridonova, Kamkov och andra hos socialistrevolutionärerna – stärks, konsolideras och utvecklas. Det är klart, att den annalkande hungersnöden, den ekonomiska ruinen och de militära nederlagen kan i osedvanlig grad påskynda denna vändning i riktning mot maktens övergång till proletariatet, som stöds av fattigbönderna.

2. Dagsverke och socialism

Socialismens bittraste motståndare gör ibland socialismen en tjänst genom att de är oförnuftigt nitiska i sina ”avslöjanden”. De attackerar just det som förtjänar sympati och uppmuntran. Genom sina attackers själva natur öppnar de folkets ögon för bourgeoisins gemenhet.

Just detta har inträffat med en av de nedrigaste borgerliga tidningarna, Russkaja Volja, som den 20 augusti publicerade en artikel från Jekaterinburg under rubriken "Dagsverke". I den meddelas:

"Arbetar- och soldatdeputerades sovjet har i vår stad infört en naturaplikt för hästägande medborgare att i tur och ordning ställa sina hästar till förfogande för sovjetmedlemmarnas dagliga tjänsteturer.

Ett speciellt tjänstgöringschema har upprättats och varje 'medborgare med häst' underrättas skriftligen punktligt när och var och precis vid vilken tid han måste inställa sig med sin häst för tjänstgöring.

För att göra saker och ting klarare tillägger 'ordern': 'Ifall detta inte fullgörs, kommer en kusk att hyras på Er bekostnad för 25 rubel'..."

Den som försvarar kapitalisterna blir naturligtvis indignerad. Kapitalisterna åser med fullständigt lugn hur den väldiga majoriteten av folket lider nöd hela sitt liv inte bara de som gör "dagsverken" utan också de som slavar i fabriker eller gruvor eller i något annat lönarbete och ofta måste svälta därför att de inte har något arbete. Kapitalisterna åser detta med lugn.

Men när arbetarna och soldaterna infört bara en liten samhällelig plikt för kapitalisterna, då häver herrar utsugare upp ett tjut: "Dagsverke"!!

Fråga vilken arbetare eller bonde som helst, om det vore dåligt ifall arbetar- och soldatdeputerades sovjeterna var den enda makten i staten och överallt började införa en samhällelig plikt för de rika, t ex obligatorisk jourtjänst med hästar, med bilar, med cyklar, obligatoriska dagliga kontorsgöromål för att uppgöra en förteckning över livsmedel, antalet behövande osv, osv?

Varje arbetare och varje bonde, undantagandes möjligen kulaken, kommer att säga, att det vore bra.

Och det är sant. Detta är ännu inte socialism utan endast ett första steg mot socialism, men detta är just det som det fattiga folket enträget och omedelbart behöver. Utan sådana åtgärder går det inte att rädda folket från hunger och undergång.

Varför förblir då sovjeterna i Jekaterinburg ett sällsynt undantag? Varför har sådana åtgärder inte för länge sedan vidtagits över hela Ryssland och inte utvecklats till ett helt system av just sådana åtgärder?

Varför införs inte efter den samhällelige plikten för de rika att ställa hästar till förfogande samma samhällelige skyldighet för de rika att framlägga fullständiga redogörelser för deras penningtransaktioner, särskilt beträffande leveranser till staten, under en sådan kontroll från sovjeterna, att "underrätta skriftligen punktligt" när och var redogörelsen skall företes, när och var skatter skall betalas och just till vilket belopp? .

Just därför att i spetsen för den väldiga majoriteten av sovjeterna står socialistrevolutionära och mensjevnikiska ledare, som i praktiken gått över på bourgeoisins sida, inträtt i den borgerliga regeringen, förpliktat sig att stödja den och därigenom förrått inte bara socialismen utan också demokratin. Dessa ledare sysslar med "kohandel" med bourgeoisin, som inte alls tillåter att det i Petrograd införs en samhällelig plikt för rika utan i stället i månader bromsar avsevärt blygsammare reformer.

Dessa ledare lurar sig själva och bedrar folket genom hänvisningar till att "Ryssland ännu inte är moget för att socialism införs".

Varför måste sådana hänvisningar anses vara bedrägeri?

Därför att genom dylika hänvisningar framställs saken lögnaktigt som om det vore fråga om någon exempellöst komplicerad och svår omdaning, som måste bryta sönder det invanda levnadssättet för tiotals miljoner av folket. Saken framställs lögnaktigt som om någon vill

”införa” socialism i Ryssland genom en förordning utan att ta hänsyn till den tekniska nivån, de väldigt många småföretagen och befolkningsflertalets vanor och vilja.

Allt detta är lögn från början till slut. Ingen har föreslagit något dylikt. Inget enda parti, ingen enda människa har ämnat ”införa socialism” genom en förordning. Det är och har varit fråga uteslutande om sådana åtgärder, vilka liksom införandet av den samhälleliga plikten för de rika i Jekaterinburg, helt godkänns av massan av fattiga, dvs befolkningsmajoriteten, om sådana åtgärder som tekniskt och kulturellt är helt mogna, medför omedelbar lättnad för de fattiga och gör det möjligt att lätta krigsbördorna och fördela dem mer lika.

Nästan sex månaders revolution har gått, men de socialist-revolutionära och mensjevnikiska ledarna bromsar alla dylika åtgärder och förräder därmed folkets intressen för intressena av att ”kohandla” med bourgeoisin.

Så länge arbetarna och bönderna inte förstår, att dessa ledare är förrädare, att de måste fördrivas, avlägsnas från alla poster, så länge kommer de ofrånkomligen att bli kvar i bourgeoisins slaveri.

Rabotjij nr 10, den 14 (1) september 1917

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 34, s 122-132

Undertecknat: *N Lenin*